

## **УЧЕБНО-ИЗПИТНА ПРОГРАМА ЗА ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО ФИЛОСОФИЯ**

### **I. ВИД НА ИЗПИТА**

Държавният зрелостен изпит е писмен и анонимен.

### **II. ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ**

Държавният зрелостен изпит е с продължителност четири астрономически часа.

### **III. УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ**

Държавният зрелостен изпит включва учебното съдържание от задължителните модули на профилиращия предмет, изучавани в класовете от втори гимназиален етап:

1. Модул История на идеите.
2. Модул Култура на мисленето.
3. Модул Социална психология.
4. Модул Философия и ценности.
5. Модул Философия и политика.
6. Модул Психология на личността.

### **IV. ОЦЕНЯВАНИ КОМПЕТЕНТНОСТИ**

- познава, дефинира и разграничава основни понятия от учебното съдържание на съответните модули;
- съотнася явления от различни сфери на социалния живот (наука, изкуство, култура, политика, технологии, религия) с релевантни философски теории и концепции;
- прилага основни философски понятия за осмисляне на личния си опит (в есето);
- познава понятието парадигма и го прилага за описание на исторически, философски и културни феномени;
- умее да разграничава модерното и предмодерното в различни феномени;
- познава основните характеристики на науките за природата и на хуманитарното знание;
- различава предметно познание и ценностна ориентация;
- разграничава философски идеи за природата като даденост, ресурс и ценност;
- разпознава философски концепции за красивото в емблематични произведения на изкуството;
- познава основни идеи за справедливост и солидарност;
- познава основните философско-политически теории за обществото и държавата, властта и гражданското общество, правата и задълженията на личността, свободата и отговорността;

- разграничава функциите на различните власти в демократичното общество и на основните политически институции;
- познава основни психологически теории за личността;
- умее да свързва определени форми на поведение и мислене със съответните етапи на личностното развитие;
- познава различни типове групи и групова динамика;
- разграничава морално и социално развитие на личността;
- анализира философски текст;
- анализира казус;
- създава философски текст (есе);
- формулира теза;
- привежда доказателства и опровержения;
- аргументира лична позиция;
- анализира структурата и валидността на аргументи;
- разпознава грешки в аргументацията – неформалните аргументни заблуди (напр. аргумент на силата, аргумент срещу личността, сложен въпрос, слаба индукция и др.) и/или риторически похвати и неформални грешки (напр. ирония, двусмисленост, алузия, алегория).

#### **V. ФОРМАТ НА ИЗПИТА**

Държавният зрелостен изпит се провежда под формата на тест, включващ 32 задачи, сред които:

- задачи с избираем отговор;
- задачи със свободен отговор, в т.ч. и въпроси за анализ на текст/текстове;
- задача за създаване на текст – философско есе или анализ на казус (по избор на зрелостника).

Разпределението по видове задачи, разпределението на задачите по познавателни равнища, както и разпределението на общия брой точки между отделните задачи се определят в спецификацията, разработена в съответствие с изискванията на държавния образователен стандарт за оценяване на резултатите от обучението на учениците.

#### **VI. ОЦЕНЯВАНЕ**

Максималният брой точки от държавния зрелостен изпит е 100.

Резултатите от изпита се записват в точки като процент от максималния брой точки.

Изпитът се приема за успешно положен при резултат, равен или по-висок от 30% от максималния брой точки.